

Dřevo – materiál tradiční i perspektivní. V poslední době se u nás začínají prosazovat srubové stavby. Dřevěný srub není pouze chata určená k rekreačním účelům, jak si jej mnozí z nás představují, ale lze v něm i kvalitně bydlet. Oproti klasickým svatbám má své výhody i nevýhody, které vysvětluje spolumajitel malé rodinné firmy specializované na ručně vyráběné konstrukce z kulatiny.

Český národ vždy měl a stále má ke dřevu blízko. Vidím to na rostoucích poptávkách v oblasti našeho podnikání. V roce 2005 jsme museli proti předešlému roku zdvojnásobit výrobní kapacitu. Roste i počet firem, které se sruby zabývají, což je v pořádku – stále máme co dohánět. V Evropě se totiž staví sedmkrát více dřevěných staveb než v České republice. Dřevo, přestože má vynikající vlastnosti, je u nás jako stavební materiál dost opomíjeno. I když jde o materiál „historický“, může být materiálem i pro třetí tisíciletí. Má totiž dobré technické a statické vlastnosti a je snadno opracovatelný, přitom je dostupný a energetická náročnost jeho výroby je ve srovnání s ostatními stavebními materiály jedna z nejnižších. Pokud se nám podaří vyvrátit mylný názor, že kácením lesů se příroda ničí, bude to pro budoucnost důležitý přínos. Česká republika má třetinu rozlohy porostlou lesy. Pokud strom pokácíme a místo něj vysadíme další, zajistíme tím obnovu tohoto zdroje i všechny funkce lesa. Takový postup se celkem daří, neboť za poslední roky podle statistik zásoba dřeva v lesích stále roste. Velice důležitou vlastností dřeva jsou jeho vynikající tepelně izolační vlastnosti a zdravotní nezávadnost. V neposlední řadě nesmím opomenout jeho estetičnost a příjemná vliv na člověka. Zajímavé a stále málo prozkoumané jsou účinky dřeva na vnitřní klima staveb. Dřevo totiž zmírňuje nebo úplně ruší některá negativní působení našeho civilizovaného světa, jako je např. elektromagnetické záření a geopatogenní vlivy. O příznivém vlivu dřev na astmatiky a alergiky se už dnes ví. Nakonec připomenu argument, který se jen málo uvědomujeme: poslední dobou se více objevují nežádoucí klimatické změny a jejich důsledky, jako jsou povodně, tornáda, zemětřesení atd. I zde může být srub zajímavým řešením, neboť srubovou stavbu jen tak něco nezboří. Svědčí o tom zkušenosti z USA nebo Japonska.

Dřevostavba je široký pojem. Já se věnuji těm, jejichž základem je sroubení masivních dřevěných kmenů nebo trámů – tedy srubům a roubenkám. Podstatné je, aby dřevěná konstrukce nebyla zakryta vrstvou jiných materiálů, které ovlivňují výše uvedené vlastnosti dřeva. Pokud si postavíte roubenku, a stěnu pak zakryjete parotěsnou fólií a izolací, nebydlíte už „ve dřevě“. Masivnost trámů má také význam požárněochraný. Trám o průměru 30 cm hoří jen velice těžce. Způsobů roubení a spojování trámů je také hodně, ale to už je otázka technologie výroby.

Masivní dřevo má i své nevýhody. Je to materiál přírodní a živý. Pokud se kmen, nebo trám rozhodne prasknout, praskne. Sruby se dělají z masivních trámů obsahujících větší množství vody. Tím, že dřevo vysychá, může se kroutit a praskat. Částečně jsme tento proces eliminovat vhodným výběrem trámů a správným opracováním. Časem a působením povětrnosti dřevo také mění svoji barvu. Podstatnější však je, že vysycháním se kmeny zmenšují, což se projevuje především klesáním ve vertikálním směru až o pět centimetrů na metr výšky stěny. Toto sedání probíhá v průběhu 3 až 5 let. Závisí na tloušťce kulatiny a způsobu vytápění budovy. Pokud se tedy neprovede napojení pevných konstrukčních prvků správně, mohou vzniknout velké problémy týkající se hlavně vnitřních příček, oken a dveří, komínů apod. Z tohoto důvodu nedoporučuji srubové stavby dokončovat příliš brzy. Ideální doba na jejich stavbu je 1,5 až 2 roky tak, aby větší část sedání proběhla před konečným lištováním a závěrečnými úpravami. Všechny problémy se dnes už řeší pomocí standardních postupů a ve srubech se dá udělat vše co v jiných stavbách. Při svých cestách do zahraničí pozorují rozdíl mezi českým a zahraničním klientem. Venku lidé více počítají s výše popsanými specifiky masivu. Zahraniční firmy jsou také nekompromisní: nabízejí perfektní

system, propracovaná do detailů, ale pokud chcete bydlet v masivu, musíte počítat s prasklinami, kroucením a otvíráním spár.

U nás se však občas setkáváme ještě s dalším problémem týkajícím se srubů. Je to názor úředníků, kteří se vyjadřují k povolení stavby, zejména v chráněných územích. Úřední tvrdí, že tradiční pro naše oblasti jsou rybinové rohy a tesané trámy, takže zájemce o srub z kulatiny má problémy. Je to samozřejmě pravda, ale jen částečná. I u nás najdeme roubenky, které mají venkovní trámy kulaté a rohové přesahy delší. Daleko podstatnější pro typickou architekturu dřevěných domů však je podle mého názoru jejich velikost a tvar, sklon střechy, valby a polovalby, velikost oken a dveří, barevné řešení atd., a to už úředníci neřeší. Jenom dodržением těchto prvků se může udržet tradiční architektura. Také bych raději stavěl malebné domečky s malými okny a lomenicemi, na kterých je černá stěna proložena bílými čely trámů a podélnými spárami. To vše se ale dnes dá jen těžce prosadit, neboť životní styl dnešní rodiny je úplně jiný než v 19. století. Proto bychom měli být rádi, že se do stavebnictví vrací dřevěný trám, ať hranatý nebo kulatý položený horizontálně v rozích sroubený, než trvat na malichernostech. Často stavím objekty, které mají k tradičnímu tvaru domu daleko, ale v dřevěném provedení se do krajiny hodí daleko lépe, než když se je představím zděné. Velikost a použití srubů je neomezené. Je možné postavit opravdu cokoliv. Ve světě existují sruby obřích rozměrů. Zajímavé je i použití dřeva s jinými konstrukčními prvky. Například kombinace s kamennými nebo zděnými stěnami působí perfektně. Také dřevěné prvky, jako sloupy, průvlaky a stropní trámy, ve zděné stavbě vypadají velice pěkně. Dnešní stavební technologie a materiály nabízejí velice široké použití dřeva a opravdu není proč se ho obávat.

Zdroj: Časopis OBJEKT